

„Via Lietuva“ duomenimis, praėjusiais metais 37 proc. valstybinės reikšmės asfaltuotų kelių šalyje neatitiko dangos būklės indekso reikalavimų. 2022-aisiais šis rodiklis siekė 39 proc. Tai rodo, kad dėl efektyvesnio planavimo, praėjusiais metais valstybinės reikšmės kelių tinklo būklė neblogėjo. Vis dėlto, didelė dalis kelių siekia kritinę ribą, todėl nedidinant finansavimo artimiausiais metais kelių infrastruktūrai prognozuojamas kelių būklės blogėjimas.

Labiausiai per metus pagerėjo automagistralių kelių dangos būklė – apie 3 proc., magistralinių ir rajoninių kelių su asfalto danga būklė gerėjo apie 1,7 proc., krašto kelių būklė gerėjo kiek daugiau nei 1,4 proc. Per trejus metus „Via Lietuva“ suremontavo – 678 km kelių (iš jų pernai, po ilgos pertraukos, buvo intensyviai tvarkomi magistraliniai keliai, per metus sutvarkyta 30 km magistralinio kelių tinklo), pastatė ar sutvarkė 88 valstybinės reikšmės keliuose esančius tiltus ir viadukus.

„Naujausi duomenys rodo, kad pastaruosius kelis metus bendromis pastangomis mums pavyksta stabilizuoti šalies kelių būklę. Į strateginius ir karinio mobilumo projektus, prastos būklės kelių, tiltų ir viadukų rekonstrukcijos darbus nukreipiamos investicijos duoda pozityvų rezultatą. Norint tolesnio kelių būklės gerėjimo būtina pasiekti tvarų ir ilgalaikį kelių infrastruktūros finansavimą“, – teigia susisiekimo viceministras Julius Skačkauskas.

Bendras, neatitinkančių kokybės kriterijų, valstybinės reikšmės kelių procentas pernai sudarė 37 proc., tai reiškia, jog beveik 4 iš 10 Lietuvos kelių yra blogos būklės. Iš viso blogos būklės valstybinės reikšmės kelių pernai šalyje buvo daugiau nei 6 tūkst. km. Kartu su keliais, kurie šiuo metu siekia kritinę ribą ir jų netvarkant šių kelių kokybė ims sparčiai blogėti – valstybinės reikšmės kelių tinkle skaičiuojama netoli 8,5 tūkst. km.

„Atsižvelgiant į tai, jog keliams ir kelių infrastruktūrai skiriamas finansavimas yra ribotas bei įvertinus įgyvendinamų didžiausių nepriklausomybės istorijoje strateginių, dvigubos paskirties karinio mobilumo, tiltų atnaujinimo projektų apimčių augimą – kelių būklės rezultatas atspindi siekiamą veiklos efektyvumą. Vis dėlto, didelės dalies kelių ir tiltų būklė siekia kritinę ribą. Tai reiškia, kad šių kelių atnaujinimui neskiriant papildomo finansavimo artimiausiais metais jų būklė ims sparčiai blogėti“, – sako „Via Lietuva“ generalinis direktorius Marius Švaikauskas.

Pagal „Via Lietuva“ skaičiavimus, šiuo metu bendras lėšų poreikis, siekiant sutvarkyti daugiau nei 6 tūkst. km blogos būklės valstybinės reikšmės kelių, yra 5,4 mlrd. eurų. Blogos būklės tiltų, kurių skaičius nuolat auga ir šiuo metu siekia 109, sutvarkyti iki patenkinamos būklės reiktų dar apie 470 mln. eurų. Norint sutvarkyti ir tuos kelius, kurie šiuo metu yra ties kritine riba (būklė dar patenkinama, tačiau jų netvarkant – keliai ims sparčiai blogėti),

bendras lėšų poreikis yra 6,5 mlrd. Eur. Tuo tarpu norint sutvarkyti visus tiltus, kurių būklė jau dabar yra bloga ir tuos, kurie yra teis kritine riba – reikalingos apie 1 mlrd. Eur siekiančios investicijos.

Siekiant spartesnio ir visuomenės lūkesčius atliepiančio kelių infrastruktūros būklės gerėjimo ar bent išlaikymo, svarbu užtikrinti tvarų kelių finansavimą. Šiais metais svarbiausių projektų finansavimui „Via Lietuva“ pasitelkė karinio mobilumo ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų finansavimą, jo sumažėjimas taip pat prisidėtų prie spartaus kelių būklės blogėjimo. Tam, jog kelių infrastruktūrai būtų užtikrintas tvarus finansavimas, tikimasi ne tik susitelkimo politiniame lygmenyje, „Via Lietuva“ imasi ir papildomų veiksmų, ieško sprendimų, kurie leistų kurti ilgalaikius, nepriklausančius nuo kasmet tvirtinamo lėšų krepšelio iš bendro valstybės biudžeto, planus.

Dar š. m. gegužės mėnesio pradžioje „Via Lietuva“ pradėjo konsultacijas dėl Valstybinio ir privataus partnerystės principu vystomų projektų įgyvendinimo galimybių. Šio finansavimo modelio pritaikymas leistų kur kas greičiau įgyvendinti svarbiausius šalies kelių infrastruktūros projektus. Svarstoma, jog šiuo finansavimo principu įgyvendinamais projektais galėtų tapti Kauno vakarinio aplinkkelio, Klaipėdos pietinio aplinkkelio, Zarasų miesto aplinkkelio statybos bei kelio Kaunas-Prienai-Alytus modernizavimas.

Birželio pradžioje taip pat buvo inicijuotas ir naujo kelių finansavimo modelio studijos rengimas. Šio proceso tikslas – išanalizuoti galimybes, kuriomis remiantis būtų inicijuoti įstatymų pakeitimų projektai ir numatyti papildomo kelių infrastruktūros finansavimo šaltiniai. Tai bendrovei „Via Lietuva“ suteiktų galimybę teikti komercines paslaugas, gauti už jas pajamas, skolintis ir visas šias lėšas tiesiogiai nukreipti į kelių šalyje vystymą. Naujas kelių finansavimo modelio pritaikymas padarytų esminį pokytį planuojant kelių infrastruktūros atnaujinimo ir plėtros projektus ir rengti ilgalaikius, net ir dešimties metų, veiklos planus.

Valstybinės reikšmės kelius nuo 2018-ųjų metų „Via Lietuva“ vertina dangos būklės indekso rodikliu (DBI). DBI leidžia įvertinti viso kelių tinklo asfalto dangos būklės lygį, nustatyti atskirų kelio ruožų suirimo statusą, nustatyti ar nagrinėjamos atskiros kelio dangos charakteristikos atitinka joms keliamus kokybinius reikalavimus ir palyginti atskirų kelio ruožų būklę viso tinklo mastu. DBI naudojamas kaip vienas iš rodiklių sudarant ir Valstybinės reikšmės kelių ruožų su asfalto danga remontų eilės sąrašus.

Kelių dangų būklę charakterizuojantys rodikliai yra vieni iš svarbiausių rodiklių atliekant kelių priežiūros ir remontų planavimą. Pagrindiniai kelių dangų būklę charakterizuojantys rodikliai yra kelio dangos išilginis nelygumas, dangos šiurkštumas, vėžių gylis, skersinio

„Via Lietuva“: dėl efektyvesnio planavimo valstybinės reikšmės kelių būklė trečius metus iš eilės išliko stabili, tačiau artimiausi metai – esminiai

profilio nukrypimas (nuolydis), dangos pažaidos (plyšiai, išdaužos, lopai).

Šiuos rodiklius „Via Lietuva“ kasmet nustato atlikdama valstybinės reikšmės kelių su asfalto danga būklės tyrimus. Matavimai atliekami pasitelkiant modernią lazerinę įrangą, pagal kurios surinktus duomenis atliekami DBI skaičiavimai.

„Via Lietuva“ šiuo metu valdo daugiau nei 21 000 km valstybinės reikšmės kelių, apie 1 500 tiltų, viadukų ir tunelių, virš 5 000 km pėsčiųjų ir dviračių takų infrastruktūros. Lyginant su 5 kartais dydžiu už Lietuvą didesne Lenkija ir ten veikiančia valstybinės reikšmės kelių infrastruktūrą prižiūrinčia organizacija, „Via Lietuva“ valdo 1,2 kartais didesnę kelių infrastruktūros tinką su daugiau nei 4 kartais mažesniu iš valstybės skiriamu finansavimu.

